

PRESSITEADE nr 2/23

Luxembourg, 12. jaanuar 2023

Euroopa Kohtu otsus liidetud kohtuasjades C-702/20 | DOBELES HES ja C-17/21 | GM

Riigiabi kehtestamine kui selline ei saa tuleneda kohtuotsusest

Läti võttis 5. mail 2005 vastu seaduse (mis kehtis 8. juunist 2005 kuni 31. detsembrini 2014), millega muudeti menetlust, mida kohaldatakse elektritootjate poolt toodangu ülejäägi müümisel suurendatud hinnaga. Seaduses täpsustati, et taastuvatest energiaallikatest elektrienergia tootjatele, kes olid sellel kuupäeval juba alustanud oma tegevust, kohaldatakse jätkuvalt varasemaid tingimusi, mis olid eelkõige soodsamad suurendatud hinnaga müügile kohaldatavate hindade osas. DOBELES HES SIA ja GM SIA on kaks Läti ettevõtjat, kes käitavad hüdroelektrijaamu, mis toodavad elektrienergiat taastuvatest energiaallikatest. Seaduse jõustumise järel tõlgendas Läti reguleeriv asutus, kellel on pädevus määrata kindlaks elektrienergia keskmine müügihind, seda seadust nii, et selle tagajärjel blokeeritakse nende tootjate jaoks elektrienergia keskmine müügihind selles väärtuses, mis kehtis 7. juunil 2005. Seejärel nimetatud asutus seda hinda enam ei ajakohastanud.

Selle tagajärjel nõudsid kaebajaks olevad ettevõtjad reguleerivalt asutuselt „hüvitise“ maksmist kahju eest, mis tekkis hinna blokeerimise tõttu. Reguleeriv asutus keeldus nende nõuete rahuldamisest, kuid Läti halduskohus rahuldask nende kaebused osaliselt.

Läti kõrgeim kohus, kellele esitati kassatsioonkaebus, palus Euroopa Kohtul tõlgendada ELTL artikli 107 lõiget 1 ja artikli 108 lõiget 3, vähese tähtsusega abi käsitlevat määrust¹ (väiksesummaline riigiabi, millest ei tule komisjonile teatada) ja määrust, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad ELTL artikli 108 kohaldamiseks².

Euroopa Kohus otsustas kõigepealt, et kaks alternatiivset kriteeriumi võimaldavad „riigi ressurssideks“ kvalifitseerimist, mille kasutamine on nõutud, et esineks „riigiabi“ ELTL artikli 107 lõike 1 tähenduses: tegu on kas vahenditega, mida rahastatakse maksudest või muudest kohustuslikest tasudest vastavalt riigisisestele õigusnormidele ning mida hallatakse ja jaotatakse vastavalt nendele õigusnormidele; või siis summadega, mis on pidevalt avaliku kontrolli all.

Euroopa Kohus märkis selle kohta, et Läti elektrituru täieliku liberaliseerimise kuupäev ei ole asjasse puutuv, et hinnata, kas eelis, mis seisneb elektrienergia ostmises suurema hinnaga, tuleb kvalifitseerida riigiabiks. **„Riigiabiks“ kvalifitseerimine ei sõltu tingimusest, et asjaomane turg on enne täielikult liberaliseeritud.**

Euroopa Kohus meenutas samuti, et riigiabi, mis kujutab endast avaliku võimu meetmeid, mis soodustavad teatud ettevõtjaid või teatud tooteid, on õiguslikult olemuslikult erinev kahjuhüvitisest, mida riigisisestelt ametiasutustelt

¹ Komisjoni 18. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse [ELTL] artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT 2013, L 352, lk 1).

² Nõukogu 13. juuli 2015. aasta määrus (EL) 2015/1589, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad [ELTL] artikli 108 kohaldamiseks (ELT 2015, L 248, lk 9).

võidakse eraõiguslikele isikutele välja mõista nende poolt neile isikutele tekitatud kahju hüvitamiseks. Kahjuhüvitis ei ole seega liidu õiguse tähenduses riigiabi. Seevastu ei ole selle kindlaks tegemiseks, kas summad vastavad „riigiabile“, oluline, kas nõuded, milles palutakse need välja mõista, kvalifitseeritakse riigisisese õiguse alusel „hüvitisnõueteks“ või „kahju hüvitamise nõueteks“.

Kui riigisisised õigusnormid kehtestavad „riigiabi“, kujutab sellise summa väljamõistmine, mida kohtus nende õigusnormide alusel nõuti, endast samuti sellist abi.

Vastuseks komisjoni argumentidele **leidis Euroopa Kohus, et riigiabi kehtestamine kui selline ei saa tuleneda kohtuotsusest. Nimelt on abi kehtestamine seotud otstarbekuse hinnanguga, mis ei ole kohtu ülesannetele omane.**

Mis puudutab seejärel vähese tähtsusega abi käsitleva liidu õiguse kohaldatavust, siis märkis Euroopa Kohus, et juhul, kui abi tuleb lugeda riigiabiks, tuleb selle abi vähest tähtsust hinnata, võttes arvesse nii kaebajate poolt võrdlusperioodil juba saadud summasid kui ka veel taotletud summasid.

Lõpuks, juhul kui liikmesriigi kohtule on esitatud nõue maksta välja ebaseaduslik abi, st abi, millest ei ole komisjoni teavitatud, kuigi see ei ole vähese tähtsusega abi, peab see kohus jätma nõude rahuldamata. Liikmesriigi kohus võib siiski rahuldada nõude maksta summa, mis vastab uuele abile, millest ei ole komisjonile teatatud, tingimusel et liikmesriigi ametiasutused teatavad sellest abist enne komisjonile nõuetekohaselt ja komisjon annab selleks oma nõusoleku või loetakse, et ta on selle nõusoleku andnud.

MÄRKUS: Eelotsusetaotlus võimaldab liikmesriikide kohtutel taotleda kohtuvaidluste lahendamisel Euroopa Kohtult liidu õiguse tõlgendamist või liidu õigusakti kehtivuse üle otsustamist. Euroopa Kohus ei lahenda riigisisest kohtuvaidlust. Kohtuasja lahendamine kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega on liikmesriikide kohtu ülesanne. Euroopa Kohtu otsus on ühtlasi siduv ka teistele liikmesriikide kohtutele, kes lahendavad sarnast probleemi.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Otsuse [terviktekst ja kokkuvõte](#) on CURIA veebileheküljel alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Marta Osleja ☎ (+352) 4303 6005.

Hoiame ühendust!

